

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 232 — ŠTEV. 232.

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 4, 1926. — PONDELJEK, 4. OKTOBRA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV

KONFERENCA IZVRŠEVALNEGA ODBORA A. F. of L.

Odbor Ameriške delavske federacije se je sestal danes ter se pričakuje, da bo nasprotoval kompanijskim unijam. — Woll bo poročal o uspehu gibanja za življensko zavarovanje.

DETROIT, Mich., 3. oktobra. — Eksekutivni svet Ameriške delavske federacije se bo sestal danes tukaj, po prihodu predsednika Greena iz Washingtona, da završi načrte za letno konvencijo, ki bo otvorjena v ponedeljek in ki obljublja postati eno najbolj važnih zborovanj v številnih letih.

Dosedaj, ko je dospela semkaj približno ena tretina delegatov na konvencijo, je opaziti močno razpoloženje za združeno akcijo proti nadaljnjemu razširjenju takozvanih kompanijskih unij in za kakšno metodo, da se bori proti prikljenjenju delavcev na službe potom prodaje kompanijskih obveznic.

Zastopniki kovinskih strok bodo skušali izdelati kak akcijski načrt, potom katerega naj bi se pospešilo delo v ameriških ladjedelnicah.

Zadeva kompanijskih unij se bo pojavila v obliki resolucije, v kateri bodo zahtevali splošni asessment na korist tekstilnih stavkarjev v Passaicu in Willimantic, Conn. V zadnje imenovanem mestu so predilci bombaža skoro dve leti na stavki proti kompaniji, ki je last Angležev.

V Passaicu je obstoj kompanijske unije v eni največjih naprav glavna ovira priznanja United Textile Workers, ki je prevzela šele pred kratkim štirideset tednov dolgo stavko v tem mestu.

Gradilna in tiskarska industrija nista bili še pozvani, naj nasprotujeta ustvarjenju kompanijskih unij. Transportacijski uslužbenci so se morali boriti proti tej tendenci na železnicah in javnih utilitetah. Glavni primer razvoja tega sistema sta nudili Pennsylvania železnica ter Interborough Rapid Transit Company v New Yorku.

Na temelju postav federacije so omejeni asementi vsega članstva ne en odstotek za člana za dobo desetih mesecev. Asessment bi vsled tega prinesel kakih \$30,000 na mesec. K tej svoti bi prišli še nadaljni prispevki mednarodnih unij ter krajevnih organizacij, ki bi bile voljne prispevati.

Matej Woll, podpredsednik federacije, ki je bil eden najbolj aktivnih pri pospeševanju Union Labor Life Insurance Company, je objavil danes, da je bilo podpisanih \$550,000 kapitala v znesku \$600,000, ki je potreben.

Primanjkujočo svoto bo treba izpolniti še predno se bo konvencija razšla.

Joseph McDonaugh iz Brooklyna je povzročitelj načrta, da se pospeši ameriško ladjedelništvo. Predložil bo resolucijo, podpirano od vseh kovinskih strokovnih organizacij, v kateri bo naprosil vlado, naj ne poveri kontraktov nikakim inozemskim ladjedelnicam ali napravam, v katerih niso zaposleni izključno le Amerikanci.

Njegova pritožba se tiče prav posebno zgrajenja dveh majhnih kanonskih čolnov v kitajskih ladjedelnicah. Stroje za te ladje so zgradili v Bostonu, New Yorku in Philadelphiji.

Poljaki imajo novo ministrstvo.

Maršal Pilsudski je spravljen v novi kabinet ekstremne stranke. — Nacionalisti in socialisti so bili imenovani potem ko se je posvetoval z njih voditelji.

VARSÁVA, Poljska, 3. oktobra. Maršal Pilsudski, ki je včeraj sprejel poljsko ministrsko predsedništvo, je stvoril takoj svoj kabinet. Trije ministri Bartelovega kabineta, katere je kritiziral parlament tekom zadnjega spora, ki je dovedel do resignacije Bartela,

niso bili več imenovani. Ar'cej Moračevski, socialist in prejšnji minister za javna dela, je dobil mesto v novem ministrstvu.

Edino mesto, ki ni bilo še izpolnjeno, je mesto zunanjega ministra. Pilsudski pričakuje povratka Zaleskija, ki je bil zunanji minister pod Bartelom in ki se je zadnje čase medil v Parizu.

Prikrat izza preobrata maja meseca, katerega je povzročil Pilsudski, sta bila poklicana na posvetovanje predsednika obeh zborov, s čemur se je zopet uveljavilo ugled parlamenta, ki ni v zadnjih časih nič pomenil.

Profesor Lodzianowski, minister za notranje zadeve in vzgojni minister Sujowski, ki sta bila izpostavljena ognju parlamenta, nista bila več imenovana.

Nadaljni znak maršalove želje,

Ameriški socialisti in suhaška postava.

Sodnik Panken je otvoril kampanjo socialistov v New Yorku ter osmešil stališče obeh starih strank glede prohibicijskega vprašanja.

Socialisti so otvorili svojo državno kampanjo včeraj zvečer v Cooper Union ter napadli pri tem obe stari stranki. Sodnik Panken, kandidat za mesto guvernerja, je smešil stališče tako republikancev kot demokratov glede prohibicijskega vprašanja.

— V luči programov obeh strank, tako demokratične kot republikanske ter izjav voditeljev se zdi človeku, da je edini problem, s katerim se mora pečiti narod države v tem letu, če naj se legalizira pitje ali če naj ostane pitje nepostavno, — a v vsakem slučaju bodo pili ljudje še naprej.

— Republikanci, — je rekel sodnik, — so se izognili vprašanju s tem, da so stavili mokrakega kandidata na suho platformo, v upanju, da se jim bo posrečilo dobiti dovolj mokrskih glasov. Demokratična stranka, ki je igrača v rokah Al Smitha, ki je sicer mokr kot star pijanček, pa ni prišla na dan z zahtevo, naj se razveljavi osemnajsti amendment ter Volsteadovo postavo.

Rekel je, da zahtevajo socialisti, naj vlada sama razpečava opojne pijače in da naj bo deležna dobičkov, ki tečejo sedaj v žep butlegarjev.

Sodnik Panken je omenil nadalje, da se vrši med obema stari strankama navidezen boj glede prohibicije, da pa so ob istem času republikanci izročili vodno silo St. Lawrence feke privatnim podjetnikom.

Republikanska stranka se zavzema za privatno izkoriščanje narodnih bogastev in demokratična stranka je v tem pogledu še bolj originalna, ker skuša naprtiti stroške tega izkoriščanja narodu, dočim naj bi spravili privatni interesi dobičke teh podjetij.

Govornik se je tudi dotaknil stanovanjskega problema ter smisel tozadevni demokratični program. Rekel je, da je treba graditi domove za uporabo, ne pa za dobiček.

Zarota proti albanskem predsedniku.

LONDON, Anglija, 1. oktobra. V poročilu iz Albanije, ki je dospelo v Brindisi, se glasi, da so razkrili zaroto, koje namen je bil umoriti albanskega predsednika Zogu ter zaneti vstajo.

Cobham završil polet 28, 000 milj.

LONDON, Anglija, 1. oktobra. Alan J. Cobham, vodilni angleški avijatik na velike razdalje, je dosegel danes semkraj, s čemur je završil svoj senzacijski polet na razdaljo 28,000 milj v Avstralijo in nazaj.

Glasi se, da ga namerava angleški kralj dvigniti v plemiški stan.

da stvari vlado na najširši podlagi, je v tem, da je dobil mesto v kabinetu socialistični poslanec ter prejšnji ministrski predsednik Andrej Moraczewski.

Imenovanje dveh bogatih veleposelstnikov iz Vilna okraja smatrajo za demonstracijo proti zadnji rusko-litvinski pogodbi. Imenovanje teh dveh kaže, da smatra maršal Vilno, ki je bilo preje litvinska, definitivno za poljsko last.

Ogorčenje mehiških katoličanov proti predsed. Callesu.

Škofje pravijo, da je parlament ignoriral preko 500,000 podpisov. — Na vsak način pa skušajo preprečiti prelivanje krvi.

MEXICO CITY, Mehika, 3. oktobra. — Nadškof de Rio je izdal včeraj formalni odgovor na akcijo poslanske zbornice, ki je odklonila peticijo rimsko-katoliške cerkve, naj razveljavi protiverške amandemente v ustavi. V odgovoru se glasi, da je diktirala odločitev parlamenta "strankarska strast".

Nadškof, načelnik rimske cerkve v Mehiki, je odločno protestiral proti izjavi poslancev, da ne more razmišljati o peticiji sveceništva raditega, ker so izgubili duhovniki svoje državljanstvo s tem, da so se protivili vladnim regulacijam in da se niso hoteli registrirati na temelju civilne postave dežele.

Poslanska zbornica, ki je zavrnila peticijo z izjemo enega člana, je trdila, da nima cerkev nobene postavnega statusa, ker je o-malovaževal episkopat gotove člene stave. Nadškof pa je odgovoril, da more izgubiti človek svoje državljanstvo le s tem, da se popolnoma odpove ustavi ter odloži kongres, da so njega člani blati sveceništvo.

Ob istem času je pozval mehiški narod, naj ne opusti svoje boja za cerkev ter da naj vztraja "na svojem plemenitem stališču, dokler ne bo izvojevana zmaga, ki predstavlja edino pot, da se prepreči prelivanje krvi".

Nadškof je tudi opozoril na kontrast v sedanjem položaju katoliške cerkve v primeri s prejšnjimi časi.

— Pred letom 1857. so učile vse šole, celo javne, katolicizem. Sedaj pa zahtevamo le prostost puka. Pred letom 1857 je imela cerkev vsakovrstno lastnino. Sedaj pa zahtevamo le pravico lastovanja poslopij za naše svrhe. Pred letom 1857 ni bilo nikake verske prostosti, ker je bila edina vera v Mehiki katoliška in ker je bila država katoliška. Sedaj pa zahtevamo le prostost vseh ver.

Ugotovilo je izročil poročevalci škof Diaz, tajnik mehiškega episkopata ter član eksekutivnega sveta, ki vodi opozicijo cerkve proti omejitvam.

Krasin skuša dobiti po- sojilo.

LONDON, Anglija, 3. oktobra. M. Krasin, tukajšnji pooblaščenec ni zamudil nobenega časa pri objavljenju namenov Rusije, da dobi tukaj posojilo ter se glasi, da se bo tozadevna vprašanja lotil zunanji minister Chamberlain, kakor hitro se bo vrnil semkaj.

Težkoče, ki se stavljajo temu načrtu na pot, so prav tako velike kot so bile poprej. Zveza angleških upnikov v Rusiji je izdala ugotovilo, v katerem se glasi, da je mogoče razviti trgovske odnošaje med obema deželama le pod pogojem, če bo uveljavila sovjetska vlada zopet poštene trgovske in finančne metode in če bo priznala Rusija vse legitimne zahteve angleških upnikov.

Kraljica Marija zapustila Bukarešto.

BUKAREŠTA, Rumunska, 3. oktobra. — Kraljica Marija je otiptotela včeraj popoldne ob štirih od tukaj v Pariz.

Umazana zadeva pastorja Halla.

Detektiv je bil aretiran kot soudeleženec pri umoru. — Obravnave proti obtoženim se bodo pričele dne 3. nov.

SOMERVILLE, N. J., 3. oktobra. — Feliks de Martini, privatni detektiv Mrs. Frances Hall, je bil aretiran včeraj zvečer v Brooklynu, na temelju obdolžbe, da je soudeleženec pri morilni zadevi Malls-Mills.

Prostovoljno se je udal detektivom, ki so čakali več ur pred njegovim domom v Brooklynu. Izjavil je, da se bo boril proti ektradicii.

Aretacijo sta izvršila kapitan Walsh in seržant Burke. Šest detektivov je čakalo v avtomobilu štiri ure nasproti hiše, v kateri živi de Martini s svojo osemnajstletno hčerko ter majhnim otrokom. Konečno ob desetih, je dospel de Martini v spremljevalcu dveh zagovornikov.

De Martini se je takoj udal in prevedel so ga v brooklynski policijski glavni stan. Zagovornik Pfeiffer je izjavil, da bo skušal dobiti zanj habeas corpus povelje.

To je bil višek epizode petdnevne dobe, polne novih razvojev v štiri leta stari skrivnosti.

Zadeva, ki je dvignila že toliko prahu, še davno ni pojasnjena ter je dvomljivo, kako bo izpadla. Ena stvar pa je gotova. Če bi ne bilo toliko denarja na razpolago, bi bila krivda morilev že davno dokazana in vsa novejša razkritja kažejo, da so bile priče podkupljene ter molčale dolga štiri leta po umoru, iz strahu, da se bodo resnični izvršitelji zločina osvetili, kakor hitro bi izblebetali prizadezi kako besedo, ki bi spravila oblasti na pravo sled.

DIFERENCE MED FRANCIJO IN ITALIJO

PARIZ, Francija, 3. oktobra. — Angleški zunanji minister Sir Austen Chamberlain, se je na svojem povratku v London ustavil v Parizu ter staval zunanjemu ministru Briand predlog, naj se posvetojuje z Mussolinijem.

Chamberlain je bil pripravljen pomagati pri izglajenju difference med Francijo in Italijo. Briand je v to pristal ter izjavil po zavrženem pogovoru, da bi bila tristranska konferenca s Chamberlainom in Mussolinijem koristna.

To je bila mogoče le čedna gesta Brianda, da zmanjša vrednost poročila, da se ustvarja novo ravnotežje sil, v katerem bi stali Francija in Nemčija na eni strani, ter Italija in Anglija na drugi. O

NEMČIJA PROSI POSOJILA

Nemčija hoče najeti v Združenih državah posojilo, da odplača Francijo. — Prošnji Stresemanna, naj pomaga Amerika uveljaviti mir v Evropi, se bo najbrž kmalu pridružila tudi Francija. — Briand bo obiskal Mussolinija.

BERLIN, Nemčija, 3. oktobra. — Nemški zunanji minister Stresemann se je zavzel včeraj za ameriško sodelovanje pri uveljavljanju "Thoiry dogovora" v pomembnem govoru, katerega je imel na letni konferenci nemške ljudske stranke v Kolinu.

Thoiry pogodbo sta pred kratkim sklenila nemški in francoski zunanji minister Stresemann in Briand.

Ker se računa v tukajšnjih oficijelnih krogih že sedaj z moralno podporo Amerike, razlagajo njegove pripombe kot prošnjo za bolj praktično pomoč, da se izvede poskusni dogovor, katerega je sklenil z Briandom.

Dobro informirani tukajšnji Amerikanci bi ne bili prav nič presenečeni, če bi našla prošnja Stresemanna v par tednih odmev iz ust zunanjega ministra Brianda.

Baron von Maltzan, nemški poslanik v Washingtonu, ki se bo vrnil tjakaj v par dneh, je imel več konferenc v zunanjem uradu glede Thoiry politike in izvedelo se je, da se bo vrnil v Ameriko pripravljen, da pojasni položaj državnemu departamentu, posebno v zvezi z možnostjo ameriške finančne pomoči.

Glede podpiranja Thoiry dogovora je rekel dr. Stresemann:

— Upam, da bo ta politika deležna razumevanja in podpore drugih dežel. Pri tem mislim prav posebno na Združene države, ki so napravile izza pogajanj za versailsko mirovno pogodbo mir Evrope za enega ciljev svoje politike. Navdušene od te ideje so Združene države tudi oživotvorile gibanje, ki je dovedlo do Dawesovega dogovora.

Iz tega razloga domnevam, da soglašajo pogajanja v Thoiry s politiko Združenih držav in da bodo Združene države sedaj podpirale namene Thoiry politike, koje cilj je nuditi Evropi mir, ki ne bo ogrožen od zunanje okupacije.

WASHINGTON, D. C., 3. oktobra. — Prošnja zunanjega ministra Stresemannu v Kolinu, katero se razlagajo kot prošnjo za finančno pomoč, je dospela ob času, ko so tukajšnji uradniki prepričani, da bi ne bilo pametno poskusiti prodajo večje množine nemških železniških obveznic.

Predsednik Coolidge je objavil, da ne more vlada Združenih držav kupiti nikakih takih obveznic. Prepričan je, da je vprašanje stvar privatnih razlagcev denarja v tej deželi, čeprav se je ob istem času povdarjalo, da vprašajo ameriški bankirji vedno vlado za svet, kadar gre za inozemske posojila.

tež zadevi se je dosti razpravljalo, nost od Brianda, da to ni resnična sestanka Mussolinija s Chamberlainom.

Italija se boji, da bo Francija v svojem zblizanju z Nemčijo zavzela manj trdno stališče proti temu, da anektira Nemčija Avstrijo. Mussolini bi rad izvedel narav-

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA
"GLAS NARODA", NAJVEČJI
SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR.
DRŽAVAH.

Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali lirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu.

Ne dvomimo, da Vam bo ta ponudba uga jala, posebno še, ako boste vpoštevali svojo korist in našo zanesljivo ter točno postrežbo.

Dinarji		Lire	
Din.	500	\$ 9.45	Lir 100 \$ 4.35
Din.	1,000	\$ 18.60	Lir 200 \$ 8.40
Din.	2,500	\$ 46.25	Lir 300 \$ 12.30
Din.	5,000	\$ 92.00	Lir 500 \$ 20.00
Din.	10,000	\$ 183.00	Lir 1000 \$ 39.00

Za pošiljatelj, ki presegajo Desettisoč Dinarjev ali pa Dvatisoč Lir dovoljujemo poseben znesku primeren popust.

Nakazila po hrzjavnom pisnu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške \$1.—

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Phone: CORTLANDT 4687 New York, N. Y.

Posebni podatki.
Priloga za izplačila ameriških dolarjev v Jugoslaviji in Italiji znaša kakor sledi: na \$25. ali manj znesek 75 centov; od \$25. naprej do \$300. po 3 cente od vsakega dolara. Za večje svote po pi-mnem dogovoru.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto volje list sa Ameriko	Za New York sa celo leto	\$7.00
in Kanada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo sa celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnika, prosimo, da se nam tudi prejšnja bivalište naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

DOBAVE KONTRAKTOV

Če hoče kdo graditi hišo, bo poiskal podjetnika, ki mu jo bo zgradil iz najboljšega materiala po najnižji ceni.

V to svrhu ponavadi oglašuje ustmeno, pismeno ali potom časopisja, kaj hoče imeti, nakar podjetniki pre-računajo stroške in dobiček ter mu sporoče ceno. Tisti, ki je stavil najnižjo ponudbo, dobi naročilo in prične z delom.

Taka navada je v Ameriki.

Tudi v Jugoslaviji je nekaj podobnega. Takemu ravnanju pravijo licitacija.

Jugoslovanska vlada je razpisala pred kratkim ponudbo za nabavo nekega blaga s skupni vrednosti več milijonov dinarjev.

Oglasilo se je dosti ponudnikov, toda eden je bil že vnaprej določen. Tisti, ki je bil določen, pa ni stavil najnižje ponudbe.

Vršla se je seja, toja skleniti se ni moglo ničesar ker eden izmed licitatorov ni prilepil kolka na prošnjo, ampak ga je samo priložil ponudbi.

Vršla se je draga licitacija. Tudi ta je bila razveljavljena, ker je neki član komisije za kratek čas odšel na toaleta, kar se po zakonu lahko smatra za "nečiste poslove".

Vršla se je tretja in sicer ustmena licitacija.

Tudi tretja licitacija je morala biti razveljavljena, ker v pisarni ni bilo kraljeve slike.

Sluga je sliko isti dan "slučajno" odstranil, da jo očisti.

Dan pozneje pa je licitant (tisti, ki je bil vnaprej določen, da bo dobil naročilo) dobavil blago po direktni pogodbi brez licitacije.

Ta članek smo napisali po podatkih beograjskega lista "Novosti".

BOŽIČNO DARILLO PROFESIONALNEGA SUHAČA

Načelnik zveznega prohibicijskega urada, general Lincoln C. Andrews, je izjavil, da bodo na letošnji božični večer ljudje brez piva.

Ta grožnja ne bo prebivalstva preveč razburila.

Mi se ne spominjamo, da bi kdaj visele na božičnem drevesecu steklenice piva in se ne spominjamo, da bi kdaj dobili za božično darilo sodček petprocentnega piva.

Tudi otroci ne molijo, da jim Santa Claus pivo prinese, ampak se z igračami popolnoma zadovolje.

Sploh je pa težko razumeti generala Andrews, kaj pravzaprav misli s svojo grožnjo.

Brez piva smo že itak izza časa, ko je stopila prohibicija v veljavo.

Nikomur pa ne pride na misel, da bi smatral sedanjo, postavno, polprocentno brozgo za užitno pijačo.

MALO STATISTIKE

National Biscuit Company izjavlja, da bo na oktoberski seji ravnatelj in delničarjev izplačana posebna dividenda.

Že meseca julija je bila izplačana posebna dividenda in sicer 25 odstotkov. Redna dividenda znaša istotako 25 procentov.

Profit je pa dosti večji kot se je sprva domnevalo. Prav lahko bodo pogrešali nadaljnih 25 procentov.

NAJBOLJŠI IGRALEC GOLFA

Najboljši ameriški amaterski igralec golfa je George von Elm iz Los Angelesa, ki je pred kratkim porazil Bobby Jonesa.

Del čistega dobička, namreč štiri milijone dolarjev, so dovolili za zgradbo novih tovarn.

Delavci v tovarnah National Biscuit Company niso organizirani. Njihova povprečna plača znaša \$23 na teden.

Delničarji, katerim ni treba garati pri vročih pečeh po deset ur na dan, pa dobivajo 75 odstotne dividende.

Brošure proti Mussoliniju.

Fašizem je v Italiji popolnoma zatrl ustavno življenje. Zatrl je tudi tiskovno svobodo, ki predstavlja eno prvih pridobitev demokracije ter je v času diktature nemogoča. Mussolini je dobro vedel, da je tisk najuspešnejše in najnevarnejše sredstvo v modernih političnih borbah. Najdrzejši politični nasprotniki fašizma in Mussolinija — pa so kmalu pričeli iskati nadomestila za javno svobodno besedo. In tako je italijanska policija imela veliko opraviti z različnimi tajnimi listi, ki so se tiskali v Italiji. Čim je postalo policijsko nadzorovanje tako strogo, da ni bilo mogoče v Italiji izdati tujih listov in brošur, se je preselilo tiskanje teh publikacij v inozemstvo, odkoder se potem razširjajo v Italijo.

Največjo pozornost je v Parizu gotovo vzbudil znani Cesare Rossi, bivši načelnik tiskovnega urada ministrskega predsedništva, s svojimi članki v pariških listih, v katerih je Mussolinija javno dolžil, da je on naročil Matteotijev umor. Cesare Rossi je zbežal iz Italije tajno, ker bi ga sicer Mussolini ne pustil v inozemstvo, da ga tam kompromitira. Izmed drugih bivših fašistov, ki bivajo v inozemstvu in skušajo z vsemi sredstvi podminirati fašizem, je Massimo Rocca gotovo najznamenitejša osebnost. Ti izseljenci so izdali brošuro, v kateri skušajo opisati rimskega diktatorja na podlagi svojih osebnih vtisov in Mussolinijevega življenja pred pohodom na Rim.

Ta brošura, ki obsega nad 80 strani, je prešla preko meje v Italijo, kjer kroži tajno iz roke v roko. Tako je bil poslan tudi en izvod fašistovskemu članu občinskega sveta v Milanu, ki ga je pred nekim drugim fašistom pričel radovedno čitati. Ta je občinskega svetnika naznanil svojim predstojnikom in sledila je preiskava pri vseh občinskih svetnikih v Milanu, da bi se našla brošura.

V brošuri je zanimiv citat iz socialističnega lista Lotta di Classe, ki ga je urejeval Mussolini leta 1912. Po atentatu na Viktorja Emanuela je ta list pisal: — Upamo, da se ne bo našla nobena delavska zbornica, ki bi razobesila narodno zastavo ob tej priliki. Ljudje, obdarjeni s fino inteligenco, bi se ne smeli dati zanesti po enstvu. Atentati so pripetljaji med delom kraljev kakor so padci z visokih odrov pripetljaji zidarjev. — Nato napada list Bissolati, ki je po atentatu čestital kralju. Ta odstavek naj bi prikazal današnji Mussolinijev monarhizem v pravi luči.

Izmed vseh sestavkov te brošure pa je gotovo najzanimivejši članek "Resnica o Mussoliniju", ki ga je napisal M. Rocca. Članek izdaja izvrstnega publicista, iz katerega govori tudi nekaj maskevalnosti, a ne presega meje korektnosti. Naj navedemo samo zaključek: — Ko bodo hoteli kdaj označiti človeka, katerega je zapeljalna Italija napravila za svoj idol in kateremu se je drznila v svoji fatalni zaslepenosti zaupati svojo usodo, bo treba utisniti na čelo tega reveža, kakor na duševni grob, ki ga nosi s seboj, strašen verz, ki ga stavi Foscolo v usta Tiestu, ki očita Atriju tiranstvo: Ordri mislatti e punirne il ministro. (Zamisliti zločine in kaznovati izvršitelje.) Politika, morala, revolucija in imperij Benita Mussolinija so popolnoma vsebovani v teh besedah.

LINJA ČLOVEŠKEGA GOVORA

Nemški profesor Sievers je skonstruiral zanimiv aparat, ki sliči na distanco daktiloskopijski. Daktiloskopijski je izvrstno pomožno sredstvo za izsledovanje in spoznavanje zločincev; z njim je naloga kriminalnih organov znatno olajšana. Aparat prof. Sievers pa ima namen najti "ritmično formo" človeka, t. j. obliko, ki beleži grafično krivuljo besed, govornih v aparatu.

Izumitelj se drži naziranja, da ritmična človeškega govora ne podleži naši volji, marveč se vrši v podzavesti. Vsak človek ima svoj duševni izraz, ki razpolaga z izvestno ritmično formo. Na podlagi te ritmične forme je mogoče avtomatično sestaviti beležke, ki pomagajo izslediti človeka. Tako bo mogoče najti vselej pisce anonimnih pism, ker jih bo izdala njihova ritmična oblika. Prečitati bo treba le besede po vrsti kakor so zapisane in aparat bo zabeležil ritmično krivuljo ne bralca, temveč pisca. Ta metoda, pravi prof. Sievers, je sigurnejša kakor grafologija. Policijski organi, ki so preizkusili izum, pravijo, da se bo iznajdba isajno obnesla kadar bo patentirana.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DEŽAVAH.

Razne vesti.

Sožalje.

Benedikt Albizi, vzoren mladenič, je izvedel, da je eden njegovih prijateljev dosegel visoko in častno mesto. Takoj se je podal k njemu, da mu čestita.

Toda povikani prijatelj ni hotel Albizija več poznati. Zato mu je Albizi mesto čestitke izrekel te le sožalne besede:

— Prijatelj, kot star prijatelj prihajam k tebi, da ti izrečem svoje globoko sožalje. Uvidel sem namreč, da po grozni usodi v tej deželi vsi oni, ki so pomaknjeni na kako častno mesto, izgubijo vid in sluh in sicer v taki meri, da ne poznajo več svojih najbližjih znancev in da — kar je celo še hujše — tudi sami sebe nič več ne poznajo. Moje najiskrenejše sožalje nad nesrečo, ki te je doletela!

Kitajski morski roparji oropali norveški parnik.

V bližini Honkonga se je vkrvalo na neki norveški parnik 38 potnikov. Ko je odplul parnik od obale, so potegnili omenjeni potniki raz sebe krinke in se izpremenili v morske razbojnike. S puškami v rokah so prisilili kapitana in posadko, da je krenil s parnikom k obali, kjer so se roparji izkrcali. Odnegli so plena v vrednosti sto tisoč zlatih mark.

Trojica modernih tatov v Londonu

Vsa londonska policija išče te dni neumorno avtomobil, ki ga vozi mlada dama in v katerem se vozita dva moška. Vsi trije avtomobilisti so opravljeni zelo elegantno. Pred par dnevi se je ustavil avtomobil pred trgovino nekega žida. Lopovi so vstopili v trgovino, pobrali v naglici vse, kar jim je prišlo pod roko ter oddrveli dalje. Medtem, ko jih je zasledovala londonska policija zaman po londonskih ulicah, je prešla vest, da so okradli lopovi na isti način neko drugo trgovino. Policija misli, da pripadajo lopovi zločinski tolpi, ki ima v okraju West End svoj lastno zločinsko šolo.

Kakšne pravice ima zakonski mož?

Vrhovna instanca budimpeštanskega sodišča je izrekla nedavno zanimivo razsodbo v nekem procesu za ločitev zakona. Žena se je pritožila, da jo mož tepe in zahtevala razvedbo braka. Nato je sodišče izjavilo, da se pravice moža do zakonske tovaršice prenehajo tam, kjer začenja mož omežati njeno življenje. Pretepanje v zakonu ni dovoljeno in žene ne more niti instanca prisiliti, da bi tako postopanje možu odpustila. Ženi, ki zapusti možovo stanovanje radi brutalnega fizičnega nasilja, se ne more očitati, da je ravnala nekorektno in v takih primerih sodnik lahko sdi pa načel, da je bil mož tisti, ki je dal vzlog za razvedbo zakonske zveze.

Revolverska bitka z roparji sredi Varšave.

Te dni so napadli v centru Varšave trije roparji neko manjšo banko ter okradli blagajno. — Še ostali del dolga.

Na svojem begu so ustrelili dve osebi, dve p atežko ranili. Od roparjev je bil eden ubit, drugi aretiran, dočim je tretji pobegnil. — Pri aretirancu so našli ukradeni denar. Lopov je slušatelj pravne fakultete v Varšavi in se piše Lucijan Zaboklicky. Izjavil je, da je rop zamislil drugi lopov, policaj Jarecki, ki je stal pred banko za časa ropanja na "straži".

Misijonar žrtev svojega poklica.

Belgijski misijonar pater Ruyfelaert, ki je deloval na Kitajskem že od leta 1910, je bil nedavno, ko je potoval po pokrajini Seian Si po uradnih poslih, ubit od razbojnikov. Razbojniki so ubili tudi njegovega spremljevalca domačina.

Iznajdljivost.

Angleži kakor tudi Nemci so se med vojno na vse načine trudili, da bi raztolmačili brezžične signale nasprotnika. Eden angleških poveljnikov mornarice v Severnem morju, ki je križarila v megli, je prejel poročilo, da so sovražni Zeppelin na poti. Njegove bojne ladje so bile vse razkropljene, toda na vsak način jih je treba obvestiti o bližajoči se nevarnosti. Toda kako, da nasprotnik tega ne bo izvedel? Spomnil se je na knjigo psalmov. Brzjavil je torej neumnemu brezžično — vsem bojnim ladjam: — Čitajte zadnji verz 334 psalma. — Vsaka angleška ladja ima tako knjigo na krovu, medtem ko nemška mornarica ni imela te navade. Ko so Angleži na drugih ladjah odprli knjigo, je tam stalo: — O srečni vi potniki, ozrite se v nebo! itd. — To je bilo za dosti. Poveljniki posameznih ladij so takoj vedeli, kaj imajo storiti, in še tisto uro so izstrelili enega teh Zeppelinov v morje.

Hazardne igre madžarskih plemičev.

Zadnji čas se je ustrelilo več uglednih madžarskih aristokratov, ker niso mogli poravnati dolgov, ki so jih napravili pri igranju kazarndnih iger. Že dalje časa se goji v krogih visoke madžarske aristokracije te hazardne igre v velikem obsegu in z veliko strastjo. Pred par tedni je zgubil baron F. Kornfeld v enem večeru eno milijardo madžarskih kron, ki jih pa seveda ni mogel plačati. Častni dolg je plačala nato njegova rodbina, toda pod pogojem, da odide mladi baron iz Budimpešte. Sedaj se nahaja baron v Beogradu, kjer je uslužben pri neki tvrdki kot poslovodja. Pred kratkim je izvršil v Budimpešti samomor veleposlanec Hajoš, ki je izgubil pri igranju vse svoje imetje in še par milijard po vrhu. Po pravilih igralnega kluba se mora poravnati dolg tekom 24 ur. Ker ni mogel veleposlanec dolga plačati v določenem roku, se je zatekel k revolverju. Njegovo veleposelstvo je priigral predsednik igralnega kluba Tibor Danijel, ki toži sedaj rodbino pokojnika, da mu izplača še ostali del dolga.

Peter Zgaga

Hallova vdova je rekla: "V New Jersey ni prostora za poštenega in dostojnega človeka".

Isto pravi tudi gospod Volstead. Drugi ljudje so pa drugačnega mnenja.

Otrok, ki resnice govori, je Bogu dopadljiv, toda s svojo resnično ljubeznostjo spravi starše večkrat v zadrego.

Bilo je na neki farmi. Iz mesta so prišli gostje ter se domenili, da bodo ostali 2 tedna. Glavni pogoj je bil vsak dan sveže mleko in sveža jajca.

Mestna gospodična je pokusila čašo mleka ter vzkliknila: "Izborno. Mleko je še gorko. Gotovo je bilo baš sedaj namolženo".

"Ne gospodična", — se je oglašil domači fantič — "mleko je od včeraj. Pa se je gotovo moja mati zopet zmotila in nalila vanj gorke namesto mrzle vode".

Suhači neprestano prerokujejo, da bodo Združene države osušili. Pravijo, da bodo Združene države tako suhe kot puščava Sahara. Ne vem, kdaj se bo to zgodilo. Mogoče se bo kdaj, mogoče nikoli. Toda par suhih stvari imamo še sedaj v Ameriki. Strašansko suhih.

Najbolj suha je pa steklenica par minut za tem, ko jo iz kleti prineseš.

V mali vasi sta živela župnik in star zafkriljivec, ki ni dal dosti na vero in na Boga.

Če je le mogel je starega župnika dražiti s svojimi nazori.

Ko sta nekoč sedela v gostilni, ga je začel vpraševati o tajnostih onkraj groba.

— Kako bo na onem svetu, gospod župnik? — ga je vprašal.

— I, tako bo — mu je odvrnil župnik. — Tistim, ki bodo prišli v nebesa, bodo zrasla angeljska krila tistim, ki bodo prišli v pekel, bo pa zrasel pet jardov dolg pekelski rep in kopito na levi nogi.

Lahkoživec se je zamislil. — O čem premišlujete? — ga je vprašal župnik.

— Skrbim me, — odvrne lahkoživec zafkrljivo, — kako bom srajeval čez perutnice oblekel.

— Oh, to vas ni treba nič skrbeti, — ga potolaži župnik. — Skrbite rajši, kako boste pet jardov dolg rep zbasali v hlače.

Neki lahkoživec, ki se je izdal za Kruppovega sina, je tudi Forda potegnil. Tako prepričevalno je znal govoriti, da je bil par dni Fordov gost in da mu je Ford celo avtomobil podaril.

Sedaj so lahkoživec aretirali, in Ford zahteva svojo karo nazaj.

Ford naj se ne razburja preveč, če ga je en človek potegnil.

Le naj pomisli na tiste stotisočere ljudi, ki kupujejo njegove kare, posebno, če so kare second hand. Večinoma vsak med njimi je potegnen.

Angleški zunanji min. Chamberlain se je dolgo časa posvetoval z italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem.

Govorila sta najmanj šest ur o evropski politiki. Mussolini mu je kušal dokazati upravičenost svojega stališa.

Če mu je dokazal ali ne, je stransko vprašanje. Važno je le to, da Chamberlaina ni prekristi v fašista.

Tudi moriti se izplača. Leta 1923 je usmrtil mehiškega vstaškega generala Pancho Villo mehiški poslanec Juan Salas Barrasa.

Neki ameriški promotor je povabil Barrasa, naj nastopa dva meseca na ameriških odrih ter naj se kaže ljudem kot morilec Pancho Villo. Za to bi mu plačal 50 tisoč dolarjev.

Barrasa je ponudbo odklonil. Kljub temu, da ima na vesti umor, je dosti bolj pošten kot pa dotični ameriški promotor.

Po 4% obresti
za vloge na

SPECIAL INTEREST ACCOUNT

Nashe mesečno obrestovanje je ugodno ne samo ako vložite, temveč tudi ako dvignete. Obresti plačamo za vse pretekle mesece do konca onega pred dvigom. Zato priporočamo vlagati denar pri nas tudi onim, ki ga nameravajo v kratkem zopet dvigniti.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Med zamorci v Afriki.

Znameniti poljski raziskovalec Afrike F. Osendovski, čigar 13 potopisnih knjig je izšlo v 16 evropskih jezikih, se je seznanil na svojem zadnjem potovanju po zapadnem delu srednje Afrike s črnimi čarodeji. S potovanja se je vrnil nedavno telesno in duševno popolnoma izčrpan. Po kratkem oddihu je začel pisati obširno knjigo, ki izide še letošnjo jesen istočasno v poljskem, angleškem, italijanskem, francoskem in nemškem jeziku. V drugi polovici avgusta je izdal Osendovski kratko delo o svojem nedavnem bivanju med primitivnimi afriškimi črnimi, ki jih francoski kolonisti polagoma izpodirajo in zatirajo. — Osendovski opisuje svoje izkušnje iz tajstvene Afrike, kjer je bil že dvakrat in kamor namerava zopet odpotovati prihodnje leto.

Afrika je cilj njegovega življenja. Za potovanje po Afriki je pripravljen žrtvovati vse. V svoji zadnji knjigi pravi, da bi mu nobeno evropsko velenje ne moglo narditi toliko krasot in radosti kakor afriške džungle. Pripominja tudi, da bi ne hotel doživeti trenotka, ko pade zadnji slon, hipopotam, lev in tiger, in ko izroče evropski sodniki krvnik zadnjega Tunga ali turkistanega razbojnika. Kadar se to zgodi, bo konec zdrave in bujne romantike. — Nerad gledam zveri v kletkah, — pravi Osendovski, — Arabce v lakastih čevljih, Kitajce v smoklinh in črnce s tesnimi ovratniki in pisanimi kravatami. Vem, da tako naziranje ne odgovarja duhu časa. Ustvarjen sem tako, da hrepenim po srečanju z divjim bivolom in krvoločnim tigrom. Komaj čakam, da zopet naletim na ljudožre ali kitajske pirate, obožene z dolgimi železnimi sulicami. —

Poljaki pravijo Osendovskemu "zadnji romantik". Osendovski se je mudil na svojem potovanju tudi v Senegalu in južnem Sudanu. To so kraji, kjer je belokozec še dandanašnji v neprestani nevarnosti, da ga divjaki napadejo in ubijejo. Še večjo nevarnost pa predstavlja priroda sama, osobito solnce, ki neusmiljeno pripeka in širi razne tropične bolezni.

Osendovski pripoveduje, da žive črnci samo od danes do jutri. Preteklosti se spominjajo samo v narodnih pesmih, dočim jim je bodočnost deveta briga. Črnci pravijo, da jim bodočnost ne more priti, niti ni dobrega ali nevega. Pol leta je preživel Osendovski med temi divjaki, ki jim je v življenju udobnost nad vse. Njihove žene so večinoma lepote, seveda ne v našem pomenu besede. Kolonisti so med črnce zelo redki. Na devet milijonov črncev odpade komaj dva tisoč kolonistov. Med njimi ni nobenega, ki bi mogel kljubovati afriškemu podnebnju nad dve leti. Francoska vlada pošilja zato koloniste vsako drugo leto na oddih v Evropo.

Osendovski opisuje usodo teh Evropeev sredi divjih črncev in krvoločnih zveri, pod vročim solncem in v uničujočem ozračju afriških džungel kot žrtve, ki jo doprinašajo francoski uradniki, kolonisti in trgovalci moderni civilizaciji. Vsi kolonisti v Afriki so slabokrvni. Človeku se zdi, da so izgubili telesno in duševno ravnost. Več mesecev po prihodu v Afriko imajo občutek, kakor da plavajo nekje v zraku, pod zemljo, nimajo resničnega sveta. Tropično solnce izsesava iz njih življensko soke in svežost, vendar pa njihova koža ne zagori preveč. Tudi Osendovskemu se po povratku v Varšavo ni poznalo, da je preživel pol leta v Afriki. Bil je celo blede, tako da mu nihče ni hotel verjeti, da je živel tako dolgo pod tropičnim solncem.

Osendovski je pripeljal iz Afrike nebroj fotografiranih posnetkov in tudi več krasnih filmov, ki jih na Poljskem že predvajajo. Nekateri prizori v teh filmih so tako čudoviti, da bi človek na prvi pogled mislil, da so plod bujne domišljije. To velja osobito za ogromni pohod afriških mravelj, ki se premikajo v nepregrdnih množicah preko gvinejske pokrajine, da si poiščejo novo domovino. — Gorje človeku ali živali, ki se ustavi na poti, po kateri se selijo

milijarde afriških mravelj! Ogledane kosti krtov, miši, palmovih veveric, divjih mačk, pa tudi večjih živali in zveri pokrivajo pot, po kateri so šle mravlje. Vsi, tudi evropski kolonisti beže v divji paniki na vse strani, čim se pojavi več kilometrov dolga armada mravelj. Često se pripeti, da zapuste kolonisti ali črnci iz strahu pred mravljami cele naselbine in pobegnejo v pragozd, da si rešijo vsaj golo življenje.

Nekoč je Osendovski zasledoval v pragozdu leoparda. Slučajno je naletel na tajinstveno sklanato duplino, kjer je našel semitske napise. Fotografiral je to redko najdbo ter obvestil o nji danskega gubernatorja Farrason de Fongersa. Po njegovem mnenju se nihče ni videl dotične votline. Zelo zanimiv je tudi odstavek, v katerem opisuje Osendovski lov na divje zveri. Najraje je lovil antilope, bivalne in leoparda. S krokodili ni imel sreče. Tudi svoje lovske prigode je posnel in prinesel v Varšavo film, kakršnih je doslej malo na svetu.

Posebno podrobno se je pečal Osendovski s krvavim poslom črnih čarodejev, ki jim poganski divjaki neomejeno zaupajo. Iz tega neomejenega zaupanja in verskega fanatizma, se je razvilo tudi ljudožrstvo, ki je skoraj vedno tudi versko - smitičnega značaja. Čarodej se naenkrat spomni, da je treba potolažiti jezo bogov Gri-gri s človeško žrtvijo. In takoj odredi, da mora priti nekaj njegovih rojakov ponosi na določeni kraj blizu naselbine. Tu jih čarodej pogosti z neko opojno pijačo, in čim začne pijača vplivati na njihov organizem, položi omamljenim možem in ženam v roke ostre sulice ter jim sugerira, da so se spre-menili v leoparda. V pijanosti in sugestiji jim pokaže, katerega rojaka je treba ubiti in raztrgati. — Često se pripeti, da pobijejo in požor omamljeni divjaki več rojakov naenkrat. Na otoku Tancara je videl Osendovski 20 žensk, ki so bile obsojene vsaka na 15 let težke ječe za to, ker so v verski ekstazi po navodilu črnega čarodeja pomorile in pojedle lastne otroke. Francoska vlada energično zatira te običaje, vendar pa jih ne more izbiti. Osendovski je prinesel v Varšavo fotografski posnetek take krvoločne orgije.

O francoski okupacijski armadi se izražajo Osendovski zelo pahljavno. Po njegovem mnenju bo Francija med vsemi velesilami zadnja, ki bo izgubila svoje kolonije, kadar dosežejo kolonijalni narodi svojo neodvisnost, za katero se že dolgo bore. Francoske oblasti zelo skrbijo za črnce. Še nedavno so divja afriška plemena vsako leto po več mesecev gladovale, zdaj so pa taki pojavi vedno redkejši. Črnce so francoske oblasti naučile smotreno delati in solidno živeti. In zato so francoske kolonije menda edine na svetu, kjer domačini ne sovražijo svojih gospodarjev.

Sestra ga je rešila.

Iz Lausanna (Švica) poročajo o junaški devotki, ki je rešila svojega starejšega brata gotove smrti. Bilo je v pondeljek popoldne. Večja družba se je podala kopati med njimi je bil tudi neki inženir iz Lyona, 27-letni Alfonz T., ki se je v Lausannu mudil na počitnicah. Naenkrat je Alfonz T. zmanjkalo v vodi; zgrabil ga je krč in moč se je začel potapljati. Ko to vidi njegova petnajstletna sestra Medeleina, ki se je solnčila na pesku, je brez pomisleka skočila za bratom. Posrečilo se ji je, da je dospela do njega; oklenila se je omedlelega brata in skušala priplavati do obrežja. Toda pot je bila dolga in deklica slabotna. Kmalu so ji jele pohajati moči. Vendar je vzdržala polnih 20 minut, vse dotlej, dokler ji ni prišla na pomoč neka jadrnica, ki so jo priklicali gledalci na obrežju. Tako je pogumna deklica rešila svojega brata, dasi je pri tem sama skoraj izgubila življenje.

ADVERTISE in GLAS NARODA

POTEGNJENI PARIZ

Lepo oblečen gospod s sivimi brki je sovražno gledal rjavečo povodenj pariških avtomobilov, ki se je za trenotek ustavila na znamenite stražnike bele palčice. Prebrisan in radovedno paglavec je takoj opazil zdravo rdeče lice starega gospoda, ki pa ni bilo nič posebnega podobno obrazu mestnih velemeščanov. Sledil je "strieu z dežele" do izlozbe trgovine z ženskimi nogavicami, kjer so izzivalno štrlele sredi vodopada pestre svile lepo obute ženske noge. Gospod se je nasmehnil in stopil noter. — Glej ga, starega grešnika, — je zažvižgal fantalin, — tudi njemu so všeči! Fiu, fiu, jaz pa sem mislil, da je to kreposten mož! —

Med tem je zahteval gospod parsvilenih nogavic z nogami vred. Začudena prodajalka je poklicala drugo in šele skupaj sta razumeli, da gre za reklamne noge v izlozbi. Kupec se je preresno držal, da bi se bilo mogoče šaliti. — Zahtevali so od njega nesramno visoko ceno: naj plača, če je tako prismojen. Z nogami pod pazduho je šel gospod ven. Dovolil ni niti, da bi mu jih zavili, zmagaj trgovine je poklical avtokab. Odpeljal se je na promenado v Champs Elysees. Četr ure pozneje je bil ustavljen ves promet na promenadi. Gosta množica je obkolila avto in zahtevala, naj ustavijo morilec, ki je pravkar potegnil notri neko žensko. Reva da je strašno kričala pod nožem in njene noge še štrlijo skozi okno. — Stražniki so z revolverji in pripravljeno okoli stali in zijali pred ustavljenim vozilom. Miren star gospod s cigaro jim je vlnudno ponudil, naj preiščejo avto. Šofer je priča, da se vozi sam. Stražniki so se nato oprostili, razpršili z napotkom vseh moči besnečo množico in poslali avto naprej.

Deset minut pozneje je bila živahna Rue de Tivoli zamašena. Na stopine ljudi je kričalo zbeganim policistom o ugrabljeni ženski, katere noge so štrlele skozi okno avtomobila. Milo je jokala in obupno kričala ženska: — Ne, nečem nikoli! Pustite me, morilec! — Stražnik je besen odprl vrata zadržanega taksija in noter je bil zopet samo stari gospod s cigaro, ki jim je vlnudno ponudil, naj preiščejo avto. Prišel se je vnovič lov na morilec, a še prej so telefonirali po policijske konjenike, ker drugače ni bilo mogoče razpršiti tuleče množice. Isto prizor se je ponovil ta dan desetakrat na najbolj obljubljenih pariških ulicah — gospod z brki je vedno pravočasno skril ženske noge pod svojim sedežem, predno je prihrumelo oko postave. Odpeljal je tudi noge na svoje lepo posestvo in tam je pravil zvečer ob kozarec vina, kako je potegnil ves Pariz, mesto verižnikov in sodrge, gnojni tvor na krasnem francoskem telesu. Zdal je pomislil eden izmed zaupnikov hudobnega sovražnika Parižanov tudi na zbegane stražnike in detektive. Poslal je radi tega podrobno pismo v list Figaro, ne da bi izdal Parižanom ime "morilec".

Leningradu preti nevarnost poplave.

Skoraj vsako jesen stoji Leningrad pred nevarnostjo poplave. Vzrok temu so cikloni, ki besne vsako jesen na Baltičkem morju, posebno pa v Finskem zalivu. — Ti cikloni so periodični in zeno vodo iz Finskega zaliva v ustje Neve, vsled česar poplavi ta reka obale v Leningradu. Ti cikloni pričenjajo divjati konec avgusta in meseca septembra ter naraščajo postopoma do novembra in decembra. Vse velike poplave se dogajajo v tem času. Poslednja takolika nevarna poplava je bila l. 1924. Par dni pred 26. avgustom tega leta je divjal v Finskem zalivu zopet ciklon, ki je silno razburkal vodo v Nevi. Okrog pol dne so odjeknili raz petropavlovske trdnjave topovskih strel, ki so naznanjali, da je reka Neva narasla preko normale. Reka se je dvignila 4 čevlje nad normalo, pozneje pa je zopet padla. Leningradski observatorij naznanja nove ciklone in s tem v zvezi novo naraščanje vode.

STRELA MU JE ŠLA SKOZ GLAVO

Neki monakovski študent je šel s svojim prijateljem na planine. Na prvi etapi sta imela hribolazca lepo vreme, potem je začelo deževati in naposled se je zopet zvedrilo. Ta nagla izprememba v vremenu je izvalila oba planince iz koč, v kateri sta se ustavila, zopet na prosto, in z daljnogledom v roki sta fanta opazovala strani neba, katere so začeli zopet zakrivati oblaki.

Naenkrat se je zgodilo čude. Zabliskalo se je in treščilo. Strela je zadel v glavo enega izmed študentov, ki je imel v rokah daljnogled. Ožgala ga je na temenu, vrgla ga na tla ter ga ranila tudi na levi nogi.

Študent se je takoj zvrnil na zemljo; prijatelj, ki se je samo prestrašil, pa ga je zadel hitro na rame ter naselil v kočo. K sreči je bil med planinci tudi neki zdravnik, ki je takoj skušal obuditi ob strele zadetega mladeniča zopet k življenju. Po ugotovitvi, da srce brezhibno funkcionira, ga je začel drgniti po životu in takoj je prišel obsojenec zopet k sebi. Čez četrt ure je bil že zopet živ in na njem ni bilo videti, da bi bil navidezno mrtve.

Turisti so ga prenesli zopet v Monakovo, kjer je moral leči v posteljo. Tu so se začele rane na nogi zelo hitro celiti, medtem ko se rana na temenu le počasi zapira. Zdravniki se za slučaj silno zanimajo in ugibajo, kako je strela izginila v zemljo. Na obleki študenta ni sledu o poškodbah in tudi koža ni nikjer ožgana. Samo levi študentov čevlji je nekoliko oparaskan, pač radi tega, ker je bil močno okovan z debelim jležbi.

POINCARÉ KOT DELAVEC

Navada je taka, da se slavijo vsi vladarji in državniki kot vzorniki delavci, čeprav mnogokrat delajo malo ali celo nič. Take prazne slave pa ne zasluži današnji francoski ministrski predsednik Poincaré, bivši prezident republike. Listi ne hvalijo le njegove delavnosti, ampak ga stavijo naravnost za vzor vsem tistim, ki čepa na zapečku in drže roke križem.

Poincaré, ki je prevzel krnilo francoske države v zelo burnih časih, je že zjutraj ob osmih v pisarni. Tam sprejema ministrske in druge obiske, ki trajajo do 12. ure. Opoldne gre h kosilu ter se vrne v urad že ob dveh ter dela nepretrgoma zopet do sedmih. Ko udari sedem, zamijavka pred vrati predsednika mucka "Grigri". Poincaréjeva ljubljanka Poincaré pokuka skozi duri in spusti mucko k sebi, vzame jo v naročje in se ji polaska. Ko je zaključil svoje delo in podpisal svoje zadnje službene akte, se odpravi domov.

Poincaré ni govornik - improvizator kakor njegov kolega Briand. Vsak svoj govor najprej napiše in ga preštudira. Ko je koncept spisan, ga dobi v roke eden njegovih tajnikov, ki ga pretipka na stroj. Če je čas, dobi Poincaré svoj govor še enkrat v pregled, če pa ni časa, ostane pri tem, kar in kakor je. Poincaré vzame, kadar stopi na govorniško tribuno, govor le radi lepšega v roke. Njegov spomin je izvrsten in mu dovoli reproducirati to, kar je napisal.

Poincaré obedi hlastno in hitro, v četrti uri opravi vse, kar potrebuje njegovo telo. Pri kosilu pije samo vodo in ne puši, pač pa leži v zadržani. Če ima zvečer čas leže v gledališče ali pa za razvedrilo na izprehod. Drobi jo zelo hitro in se ne zmeni za ljudi. To izolirano, samotarsko življenje mu njegovi rojaki večkrat očitajo. Pravijo tudi, da kaže premalo smisla za praktično življenje in za pojmovanje vprašanj, ki se tičejo države. Sivi prezident pa se ne udele v uporno vztrajajo pri svoji juristični strnjenosti in nepopustljivosti, ker ve dobro, kaj dela, dočim drugi ne razumejo, da je vse njegovo življenje posvečeno eni sami skrbi za blaginjo domovine.

VELIKOMESTNA GROTESKA

V Hietzingu pri Dunaju se je vršil te dni neobičajen proces glede alimentacij. Neka kontoristka je tožila dva moža, očeta in sina, radi odškodninskih stroškov za otroka. Zgodovina njene tožbe pa je sledeča:

Pred časom se je peljal 22-letni študent Rudolf S. s tramvajem domov. Medpotoma se je seznanil z mlado kontoristko, katero je kmalu povabil na svoj dom. Dekle se je odzvalo, in starši, pri katerih je stanoval sin, se niso nič upirali temu poznanstvu.

Kontoristka se je polagoma privadila na obiske tako, da je prihajala k študentu kakor domov. Slučaj pa je hotel, da je študent nekoč izostal. To priložnost je izrabil njegov oče, inženir Rihard S., kateremu se je posrečilo pregovoriti mlado damo, da se je setala parkirat zaporedoma z njim izven hiše. Obiski so se nadaljevali in čez nekaj mesecev je kontoristka pisala očetu in sinu, da se čuti mater in da ne ve, kdo je oče njenega otroka, študent ali inženir.

Sina je to pismo strašno osupnilo. Pretrgal je takoj zveze s kontoristko ter jo vrzel iz svojega stanovanja. Mlada dama pa se ni radi tega čisto nič razburila. Počakala je, da je prišlo dete na svet in je potem vložila tožbo zoper oba svoja ljubčka.

Avstrijsko sodišče je bilo v tem procesu stavljeno pred nenavadno težko nalogo. Ker ni šlo drugače, se je glasila odločitev na preiskavo krvi, pri čemer se je pokazalo, da je otrok podedoval materino skupino krvnih teles. In baš s to trditvijo je postalo vprašanje še bolj nejasno. Začela so se zasliševanja o intimnih zadevah in sledile so najrazličnejše zdravniške in pravniške izjave.

Služabniki pravice so postavljeno pred nenavaden dilemo in javnost napeto pričakuje, kako bodo razvili to štreno.

IDEAL POPOLNOSTI

Danska je po svoji naprednosti splošno znana država. Njeno kmetijstvo je vzorno, njen red posmenjanja vreden in življenje teče v te ježeži tako normalno, kakor le še redkokje na svetu.

Tudi šolske razmere so na Danskem izredno dobro urejene. Na otoku Funen v Ollerupu so sedaj ustanovili Danei nekakšno ljudsko univerzo za gimnastiko. Ta visoka šola je ustanova čisto svojevrstnega tipa in ima že danes polno gojencev.

Program šole je naslednji: — Vsak dan eno uro praktične in eno uro teoretične telovadbe. Ostali čas izpolnjujejo s poukom o kulturni in politični zgodovini, s predavanjem o kolonijah in o družabnosti, o avtonomiji in fiziologiji, literarni zgodovini in fiziki. To še posebno izobraževalno metodo, ki je v uporabi na tem zavodu, je sestavljen Niels Bukhs, vodja in predstojnik višje šole za gimnastiko v Ollerupu. Bukhs je dal zgraditi v Ollerupu naravnost idealen stadion: v sredi je široka kotlina, posejana s travo, okoli kotline se vije široka pot, a na obeh straneh tekačev, ki vežbajo na tem prostoru, se dvigajo terase, ki so divno opremljene ne samo s prostori za gledalce, temveč tudi s kipi, ki so v zvezi s poukom na šoli. Stadion je obdan od visokega zidu, na katerem štrle drogovi in na njih se vijajo vse mogoče zastave. Poleg nordijskega prapora vidiš tudi nemško, ameriško, angleško, avstrijsko, poljsko, češko in zionistično zastavo. Te zastave pomenijo, da so vse narodnosti in države na tem polju enakovredne. Enakost med narodi spada vsekakor med ideale Bukhsove gimnastične visoke šole, kamor vro od dne do dne večje množice učencev, ki bodo širili nauke svojega učitelja po svetu.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

UMORI IN SAMOMORI

Kriminalna in samomorilna kronika zadnjih dni beleži nekatere velike senzacije. V Nemčiji vsa javnost z napeto pozornostjo zasleduje preiskavo v magdeburgskem umoru, kjer pada direktna krivda na veleindustrijalca Rudolfa Haasa, da je lani v juliju dal po brezposelnem delavcu Schroederju in šoferju Griesenerju umoriti svojega kontorista Hellinga, ker se je bal razkritij o svojih davčnih manipulacijah.

Haasa ima policija že pod ključem. strokovnjaki proučujejo Hellingov skelet, ki ga je policija našla v kleti Schroederjevega stanovanja in oba morilec priznava dejanje.

Navzile temu pa si policija še vedno ni jasna, v koliko je Haas bil pri zločinu soudeležan. V preiskavo so vprežene vse policijske kapacitete, pa ne najdejo skoro "nič sumljivega". In kapitalistične novine si prizadevajo, da krivdo spravijo s tira, navajajoč, da je Haas žrtev podtikanja in demunciacije iz političnih razlogov. Haas je pač izredno težka riba.

Na Dunaju imajo novo senzacijo s samomorom ravnatelja Anglobanke Viljema Jonasa, ki se je pred kratkim sam odpravil na drugi svet. Tudi on je člen v verigi propadajočih magnatov, ki grede drug za drugim. Novine izjavljajo, da se je Jonasz ubil radi užaljene častihlepnosti in skrbi za bodočnost, ki ga je zadnje čase spravila v neznošno nervoznost.

O samomoru drugega bankirja pa poroča "Ass. Press" iz Atlanta, kjer se je ustrelil J. R. Smith, ravnatelj Bankers Trust Co. Trust je začel v konkurz in oblasti so zapечатile 75 včlanjenih bank. Ko je J. R. Smith prejel poročilo, da bodo oblasti zatvorile še nadaljnjih 13 bank, se je otreseel odgovornosti s tem, da si je pogol kroglo v glavo.

Rekordno tatvino beleži berlinska kronika, kjer je bilo nekemu Amerikancu te dni ukradenih 80 tisoč dolarjev. Zepni tat se je dolarskemu magnatu pridružil na poti iz Bremena, nakar sta se v Berlinu podala v kavarno, se lotila šampanjca in se tako imenitno zabavala, da Amerikaneec tatvino ni opazil preje, kakor zvečer v hotelu.

Na Dunaju imajo nov umor. 17. letni pekarski učenec Josip Oliva je umoril svojega gospodarico Meissnerjevo v Meidlingu in nato pogrebnil s plenom, kolikor ga je mogel v naglici ukrasti. Policija

ga zasleduje po vsej republiki. In tako dalje. Tudi v kriminalu ima letošnje poletje lep delež.

Boj sovjetov proti občinam.

Čeprav vodi sovjetska vlada zelo ostro borbo proti Zinovjevu in opoziciji, vendar pa gleda, da ne bo lok preveč napet. Kakor znano, je Zinovjev zlasti nastopil proti "kulakom", premožnejšim kmetom v vasi, in sovjetska vlada je namreč pričela boj proti občinam na deželi. Poleg sovjetov, ki so skrbeli predvsem za državne interese, je bila v vsaki vasi občinska uprava ali na kratko občina, ki je skrbela za občinsko gospodarstvo. V občinah so popolnoma dobili ves vpliv premožnejši kmetje in polagoma so dosegli tudi to, da so vaški sovjeti plesali tako, kakor so občine hotele. Sovjetska vlada je prepričana, da so samo občine povzročile na deželi poraz komunistov pri zadnjih volitvah. Zato je pričela vlada boj proti občinam. Če bo pa ta boj imel uspeh, je drugo vprašanje.

† NAZNANILO IN ZAHVALA.

Naznanjamo tužno vst, da je naš brat in oče

RUDOLPH MIHELICH umrl 26. septembra za srčno napako.

Pokopali smo ga dne 28. septembra na S. Mary Cemetery, Wilkesbarre, Pa., po katoliških obredih. Iskrena hvala vsem prijateljem, kateri ste ga obiskali ob mrtvaškem odru in pogrebem sploh.

Posebna hvala vsem darovalcem vencev in cvetlic.

Dragi Rudolph, naj Ti bo hvala ameriška gruda, večna luč naj Ti sveti.

Zahajajo ostali: Berta, žena; Joseph in Rudolph, sinova; Frances, mati; Frank, Stanley, John, bratje; Mary, Elizabeth, Cecilia, Louisa, Rossie, sestre in sorodniki.

(2x 4,5)

NAZNANILO.

Našim naročnikom v državi Pensilvaniji naznanjamo da jih bo v kratkem obiskal zopet naš znani zastopnik

Mr. JOSEPH ČERNE in prosimo, da mu gredo na roko, ter pri njem obnovijo naročnino.

Upravništvo.

SEZNAM KNJIG VODNIKOVE DRUŽBE

ki izidejo oktobra meseca.

1. Velika pratika za leto 1927.
2. Iz skrivnosti prirode — poljudno znanstveni spisi.
3. Juš Kozak; Beli mecesen — povesti.
4. Vladimir Levstik: Kladio pravice — povest iz vojne dobe.

Vsi oni, ki so plačali članarino, jih bodo prejeli po pošti naravnost iz Ljubljane. Natančen čas bomo že pravočasno poročali. Vsakdo, ki se je medtem morda selil, mora skrbeti, da bo knjige dobil na naslovu, ki ga je naznanil takrat, ko je plačal naročnino.

Mi smo posebej naročili par sto iztisov, da lahko ustrezemo tudi onim, ki se niso člani te družbe. Velika pratika, kakor vse ostale knjige bodo jako zanimive.

CENA 4 KNJIGAM JE

\$1.50

Poslajte z naročilom natančen naslov in potrebno svoto in poslali vam jih bomo poštne prosto, dokler zaloga ne poide.

Vsa tozadevna pisma naslovite na:

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

AVSTRALEC

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "GLAS NARODA" priredil G. P.

50

(Nadaljevanje.)

— Da, to je v resnici presenečenje, — je rekla končno tudi Dagmar.

— Sveda ste tudi vi na poročnem potovanju, — je kramljala mlada baronica neprisiljeno. — Dober dan, gospod Jansen! To srečanje je zelo razveseljivo, kaj ne?

Izven baronice pa ni bil nikdo tega mnenja.

— Res, zelo razveseljivo, — je prišlo preko ustnice Ralfa, ki je še bolj formalno odvrnil zelo formalni pozdrav Korfa.

— Kam potujeta? — je vprašala baronica nadalje.

— Greva v Ostende, — je odvrnila Dagmar.

— Midva sva na poti v Pariz. Bila sva v Koblenzu pri sorodnikih mojega moža in danes zgodaj jutraj sva se od tam odpeljala s parnikom. Tukaj v Kolnu hočeva ostati dva dni. Mično je, da smo se sestali. Ali hočemo sesti za isto mizo ter jesti skupaj?

Dagmar si ni drznila ozreti se v svojega moža. Oba gospoda sta si stala okorno nasproti. Dagmar je čutila, da ne bo kos daljšemu sestanku s Korfom. Raditega je rekla hitro:

— Žalibog odpuščajta takoj. Hotela sva le hitro nekaj zavžiti ter vaju hočeva motiti s svojo naglico.

Ralf je olajšano vzdihnil.

— Ah, kako škoda, — je vzdihnila baronica. — Ali ne moreta odložiti svojega odpotovanja?

Dagmar se je ozrla na Ralfa in slednji je sedaj odgovoril mesto nje:

— Najina prtljaga je že na kolodvoru, gospa baronica in najin potni načrt je določen. Morava obžalovati...

— To mi je žal. Kako mično bi bilo, če bi mogli biti vsaj par ur skupaj.

Tudi Dagmar se je mučila s par obžalovalnimi besedami. Postajala je izmenoma rdeča in bleda pod palečimi pogledi Korfa, ki niso zapustili njenega obraza. Hitro se je obrnila proč ter sedla na svoje mesto, ko je prinesel natakar jedila. Ralf je izpregovoril še par besed z baronico in nato so sedli k ločenim mizam.

Dagmar in Ralf sta se komaj dotaknila jedil. Tudi baron Korf ni vedel, kaj zavživa. Le baronica je ostala neprisiljena.

To je bila skrajno mučna situacija. Čimpreje mogoče sta Dagmar in Ralf zaključila svoj obed ter se poslovila z navidezno največjo naglico.

Ko sta odšla, je rekla Liza poredno svojemu možu:

— Ti, meni se zdi, da sta ta dva še bolj zaljubljena kot midva. Na vsak način hočeta biti sama. Ali si zapazil to?

Korf je zrl z mrzličnim pogledom na Dagmar. Premagal pa se je toliko, da je poljubil svojo ženo roko.

— Tudi jaz nisem bil posebno vesel tega srečanja, Liza. Na poročnem potovanju hoče biti človek nemoten.

Liza je zrla zaljubljeno k njemu navzgor.

— Strašno čedno se mi zdi, da nočeš biti moten. Eno uro pa bi lahko kramljali skupaj.

Baron je zapazil v istem trenutku na mizi, za katero sta sedela Jansen, par nežno sivih rokavic. Dagmar jih je pozabila. Mikalo ga je porabil priložnost, da ji zre še enkrat v oči. Opozoril je svojo ženo na rokavice ter hitro vstal.

— Hočem jih izročiti gospej Jansen, ki se gotovo še ni odpeljala. Takoj sem zopet tukaj.

Prijel je rokavice ter odhitel v vestibul. Tam je zagledal v svojo veselo presenečenje Dagmar samo, sedečo na stolu. Čakala je Ralfa, ki je šel še enkrat v sobo. Ni se še popolnoma pomirila in ko se je Korf naenkrat pojavil pred njo, se je stresla ter izpremenila barvo.

On je seveda to zapazil ter triumfiral. Ne, ni ji še postal brezbrizen, prav tako malo kot je stal ob njej nasproti brezbrizno.

— Milostljiva gospa, pozabili ste svoje rokavice, — je rekel ter se ozrl na okrog, če bi zapazil Ralfa.

Prijela je rokavice ter molče sklonila glavo. Govoriti ni mogla.

Korf se je prepračil, da ni Ralf Jansena v bližini. Tudi nobena druga ni bilo blizu. Velika strast je popolnoma prevzela Korfa.

— Dagmar, oboževana Dagmar, oprosti mi. Niti ne slutiš, kako nesrečen sem. Šele sedaj vem, kako blazno te ljubim. Skoprnel bom od hrepenja po tebi ter ne razumem več, da sem te mogel pustiti. Imej usmiljenje z menoj. Reci mi le eno dobro besedo, povej mi, da me še vedno ljubiš, kajti drugače bom obupal. Jaz te ljubim, sladka, ljuba Dagmar. Oprosti mi, bodi dobra, le eno besedo...

— Vse to je izgovoril s prekipajočo strastjo.

Kot ohromljena je dopustila, da je izgovoril te besede. Nato pa se je ponosno zvravnala. Zaničljiv izraz je ležal na njegovih potezih.

— Vi pač ne slutite, kako zaničljivi se mi zdite, baron Korf. Prepovedujem si vašo usiljivost. Zoprna mi je, — je prišlo ostro kot nož preko njenih ustnic.

V istem trenutku je videla svojega moža, ki je prihajal po stopnicah navzdol. Moral jo je videti skupaj s Korfom. Prestrašila se je ter prebledela.

Razburjenost radi nesramnosti Korfa ter strah, da bo Ralf kaj zapazil, ji je iztisnil solze onemoglosti. Tako je stala kot pribita, se obrnila od Korfa ter zrla Ralfu nasproti.

Slednji je seveda takoj videl, da je stal Korf pred Dagmar ter govoril z njo. Videl je tudi, da je Dagmar s ponosnim izrazom nekaj odvrnila. Obarza Korfa ni mogel videti in slednji ga tudi ni videl. Po zaničljivih besedah Dagmar, ki so ga zadele kot udarec v obraz, je Korf odšel. Upanje, da ga Dagmar še vedno ljubi in da se bo pustila ujeti v njegove mreže, je bilo uničeno. Po teh besedah je vedel boljše kot Dagmar sama, da je njena ljubezen do njega poginila v zaničevanju.

Dagmar je bila maščevana. Ponizan se je vrnil Korf, ne da bi videl Ralfa, v obednico.

Med tem pa je dospel Ralf do svoje žene. Stala je bleda in razburjena pred njim in solze, izvirajoče iz strahu in jeze, so tekale po njenih licih.

— Kaj ti je, Dagmar? Kaj se je zgodilo? Videl sem, da je govoril baron s teboj. Ali ti je storil kaj zalega? — je vprašal Ralf razburjeno ter se nemirno oziral vanjo.

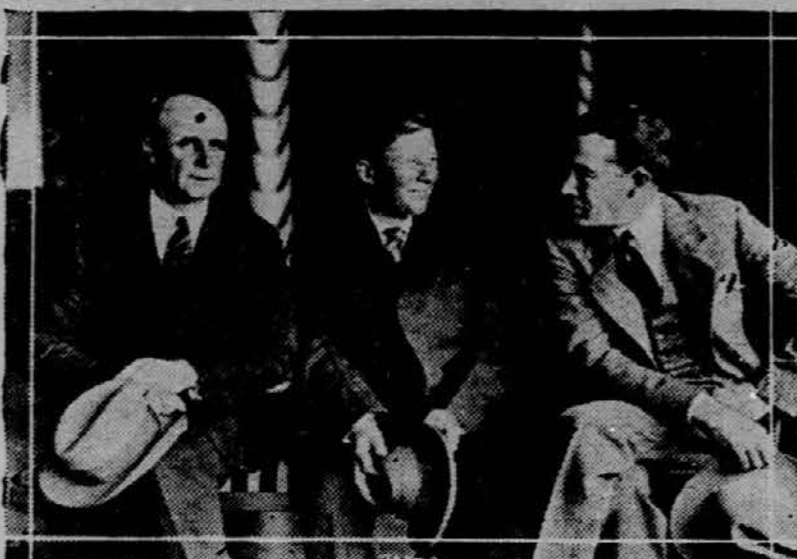
Bilo je to strah, da bo prišlo do prepira, kajti žile na njegovem čelu so se napele in zapazila je, da se je komaj obvladal. Če mu pove, kar je rekel Korf, bo prišlo do spopada.

Hitro je torej obrisala svoje solze.

— Prinesel mi je le rokavice, katere sem pozabila na mizi. Izmenjala sva par brezpomembnih besed, — je rekla, navidezno mirno.

— In raditega jočeš? — je vprašal v boleštni jezi, čuteč, da ne govori resnice.

MACMILLAN SE JE VRNIL

Znani ameriški raziskovalec polarnih krajev se je vrnil v Ameriko s svoje pete arktične ekspedicije. Seboj je privedel tudi Eskima Abie Bloomfielda, ki mu je služil kot tolmač in kaži-pot. Na sliki so z leve na desno: MacMillan, Bloomfield in E-McDonald.

— Jokam iz nervoznosti, Ralf. Celo to srečanje mi je tako mučno.

Mrko je zrl Ralf proti vratom obednice. Nato se je motreče ozrl v Dagmar. Bil je zelo nesrečen, ker so še vedno tekale solze po njegovem licu. Povsem napačno si je tolmačil solze Dagmar. Domneval je, da je nesrečna, ker je bil Korf mož neke druge. Popolnoma trdno je bil prepričan o tem, da ga še vedno ljubi.

Ničesar več pa ni rekel. Molče jo je povedel k vozu, s katerim sta se odpeljala na kolodvor.

Molče in slabe volje sta se odpeljala. Na celi poti v Ostende sta se morala oba boriti s svojim razburjenjem. Vsled tega nista mogla dosti govoriti.

Ralf, kojega hrepenenje, da pritisne Dagmar na svoje srce ter zadušiti s svojimi poljubi njeno ljubezen do Korfa, je postajalo vedno večje, se je pokazal prvokrat Dagmar nasproti nedostopen. To je moral storiti, da ohrani oblast na seboj.

(Dalje prihodnjič.)

Roški biser.

(Nadaljevanje.)

— Vem, vem! Meni lahko verujete! — In sedaj plačilo!

— Po dovršenem delu!

— Gospod, ona dva stotaka nista bila dovolj. Dajte še kaj.

— Vraga! Koliko še hočeš.

— Petdeset goldinarjev še in moje plačilo! Ljubše mi je, če me prej plačate; Bog ve, ali se kasneje še domislite te malenkosti!

— Lupež! Treba me ni opominjati, saj sem ti prinesel plačilo. Evo ti, dvajset zlatov!

Pohlepno seže Mijat po njih in jih pregleda.

— To je premalo. Za to ne storim ničesar.

— Daj pa meni. Stori sam!

— Ne, tega ne umejete. Tedaj, kadar se posreči, kar namerjate, daste mi znova dvajset zlatov.

— Deset, ne enega več. Kakor hočeš. Ali si mi poslušen, ali mi pa vrni novce. In ni mi treba tvoje pomoči!

Rekli seže na mizo, kjer leži denar.

Mijat ga pokrije z roko: — Ne, ne, pustite; vse vam storim.

— Tedaj več, kar je treba. Bodi oprezen!

— Ej, ne pravite mi tega! Zbogom!

Marino odide. — Sedaj se veselimo! Krasna osvetla! — reče sam pri sebi. — Ne on, ne jaz, omožiš se na morskem dnu.

V sobi pa pospravlja Mijat novce in govori za Marinom:

— Sedaj te imam v pesti! Sedaj se mi boš pokoril za to, kar si mi storil pred petimi leti, ko si me tožil zaradi tatvine! Ali misliš, da sem pozabil! — In kaj sem ti vzela? Sodček rakije za grlo! Tvoje novce imam, za to prejmeš mojo osvetlo! Onih deset zlatov ti darujem!

Smeje skrije nevarni stroj po posteljo.

— Kaj so meni storili Vladičevi?

Sedaj se zamisli. Nekaka zadovoljna radost ga obide, ko reče:

— Ali bo to veselje!

III.

Jasno jutro je napočilo osmega kimaveca.

Hugon je pohajal po brdovju. Gnala ga je neka notranja sila, da se je posvetoval sam, s seboj.

— Česa še iščem tukaj? Evdoksija je ni moči pripraviti do drugih misli in sam živim čudno zaničljivo.

Kri mu šine v lice, ko tako pomisli in odloči se, da odpotuje. Ali zdajci se domisli: — In kaj bo z Evdoksijo? — Tako se ga je pri-

vadila, da bi bila zelo čutila njegovo odsotnost, pogrešala bi ga in zalovala. Zato je trdno uverjen, da mora ostati.

Več dni je trajal ta notranji boj ne da bi mogel ukreniti kaj pravega. Sedaj pa sklene, naj odloči Evdoksija sama, ali naj ostane ali ne.

Ko se vrne v pristanišče, zbirajo se baš ovenčani čolni in ladje, da odrinejo proti Sutorini, k beli Marijini cerkvi. Ostali roški stanovniki pa postajajo pred hišami in gledajo za odhajajočimi znanci.

Evdoksija je stala na balkonu čigar ograja je bila odlična s svetlimi in oleandri. Ko jo Hugon ugleda, jo pozdravi, trdno odločen, da takej razsodi, kako in kaj.

Napoti se v njeno hišo, kjer ga prijazno sprejme, kakor vselej, in ga za roko odvede na balkon.

Kakor temnomodra planota se razprostira pred njima morje, samo krožci lahkih valov se bleščajo v svetlem solnem. Ladje na jadralni in na vesla orjejo po valovju iz vseh krajev. Petje in radostni smeh se razlega ž njih, in mogoče no pluje med njimi proti Kotoru parobrod, kakor bi plaval labod skozi goste vrste kričočih rae.

— Tam plove ladja, ki me morda že jutri odpelje, — reče Hugon nalahno.

Evdoksija se zgane.

— Kaj, oditi hočete? — izpregovori s tresočim glasom.

— Rad bi ostal pri vas za vse življenje! Toda čemu? Bodiva si odkritosrečna. Znano vam je, kako vas ljubim.

— Nikar! Ne govorite dalje, ljubi Hugon, — prvič ga je nagoovorila po imenu — ne težite mi duha, ki je itak žalosten dovolj.

Usmilite se me in ostanite mi prijatelj kakor do sedaj — o potovanju pa ne govorite.

— In vendar moram, — reče Hugon, umikaje se njenemu pogledu. — V strastnem, nekorištenem boju se mučiva in oti se ne moreva, dokler ne opustite nesrečne misli, ki vas samo trpinči.

— Marina ne ljubite, in vendar mu hočete podati roko!

— Ako tako mislite, je seveda najbolje, da odpotujete, — seže mu deklica tožno v govor. — Morda je bolje — za vas, ako me pustite samo.

Bledo je njeno lice in oko žareče in brez solza.

— Ali za Boga, kako temu pomoci, Evdoksija? Čujte me, recite odkrito, Mariju, da ga ne marate, da mu ne morete biti žena.

— Ne, ne! Obetala sem mu, in ako me ne oprostite sam, tedaj se ne

morem oteti teh spon. Oprostil pa me ne bo, dasi mi umira srce. Na svojo pravico se opira, in ni ga človeka, ki bi jo ovrgel, kako li jaz?

— Ali to je nečloveško! Saj se mu niste prodali z dušo in telesom!

— Nevesta se ne sme izneveriti oblubi, nihče bi me ne pogledal.

— In svojega življenja srečo hočete žrtvovati predsojdu, prenapljeni besedi, dasi proti volji svojih roditeljev? Mado življenje bi vpregli v jarem, ki vas bo težil vse življenje. In ne samo svoje sreče, Evdoksija, vi žrtvujete tudi srečo nekoga drugega — zaradi nepremišljene zvestobe.

— Kako me žalostite! Da bi mogla ravnati drugače, danes vam povem odkrito: da morem drugače, nikdar bi ne ućakali žalosti zaradi mene! Druga bi si izvolila smrt — jaz sprejem trdnega srca, kar mi prinese bodočnost, dasi dobro vem, da ima za mene samo tugo.

— Torej vidite, Evdoksija, da je res boljše, ako grem. Glejte, kako se dviga dim iz dimnika! Jutri se vrne parobrod in me odpelje v domovino.

— In jaz ostanem tukaj — toda pojdite, saj mora biti takoj! Kdo ve, kaj bi se pripetilo! Ali ločiva se prijateljski, samo to mi obljubite, — reče Evdoksija napol glasno.

— Nikdar te ne pozabim, ti zvor no, hlabro dekle! Nebeški oče te blagoslovi in ti zlažaj breme, katero sprejmeš tako svojevoljno, — odgovori Hugon in ji stisne roko.

— Ne svojevoljno, — odgovori deklica. — Bil je čas, ko sem poznala samo Marina in se nadejala, da bom srečna z njim. Takrat sem se mu obljubila. In prišel je čas, ko sem se mu izneverila v srečo.

Sedaj je vse končano... Toda pustiva te misli. Danes prebivja dan, kakor bi ne bila govorila ničesar.

— Kakor želite, Evdoksija. Za žalovanje bova imela še časa do volji.

— Pojdite sedaj, da pomagava očetu urediti našo ladjo. Kako se veselim popoldanske vožnje. Zadnje moje veselje bo... Kje boste jutri osoreli?

Predno ji more odgovoriti, odvede ga v bližnjo sobo, kjer stari kapetan preizkuša vrvi in naroča nekemu mornarju, kako je opraviti čolne.

Kmalu pride tudi Marino.

— Kaj pa delate tukaj? Čemu te priprave? Evdoksija in vi se peljete z menoj na moji ladji.

— Dobro, — reče Hugon, — prisiljeno vesel, — z menoj pa se popelje mati. Radoveden sem, katera ladja bo prva!

— Burja visi na gorah, — govori ljudstvo. — Hladen vetrić je pihal od severozahoda čez zaliv ko so popoldne odrinili štirje čolni proti morski ožini in proti prostemu morju, kjer so se postavili v vrsto.

Na levem krilu je stala Marina-jadralnica. Na srednjem predelu je sedela Evdoksija, na krmlu stari Vladič, Marino pa se je bavil z vrvmi pri jadrih in se razgovarjal z nevesto.

Na drugi ladji sta bila Hugon in Evdoksijina mati z nekim ribičem; dalje sta došli še dve jadralnici iz Rož.

— Pred vetrom tja! — vikne kapetan.

Jadra se razpno in čolni zdrče po valovih, kamor jih žene vetrić. Tako plujejo skoro v premi črti; kar Marino neokretno nategne vrvi in zavrne jadra tako, da krene njegova ladja proti bregu.

— Kaj pa je, — vpraša Vladič.

— Vrvi so se zamotale, — odgovori Marino. — Pojdite, oče Nikfor, uredite jih zopet, dočim bom jaz vladal krmlu.

— Dobro! Pa drž naravnost in krepko, da pridemo zopet v vrsto, — pravi starec in se mu umakne.

Evdoksija sedi mirno na srednjem kraju. Samo nekoliko odgovarja Marinu, ali zaradi vetra ga ne umeje dobro. Blede je in nje oko pogostoma zre na ladjo, kjer je njena mati.

Sedaj je kapetan uredil vrvi. Sedel je sredi ladje, čvrsto jih nategnil in zapovedoval onemu na krmlu.

Kretanje parnikov - Shipping News

7. oktobra:

Bremen, Bremen.

9. oktobra:

Majestic, Cherbourg.

13. oktobra:

Berengaria, Cherbourg; Suffren, Havre; Republic, Cherbourg, Bremen.

14. oktobra:

Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

16. oktobra:

France, Havre; Homeric, Cherbourg.

19. oktobra:

President Wilson, Trst.

20. oktobra:

Mauretania, Cherbourg; President Harding, Cherbourg, Bremen.

22. oktobra:

La Savoie, Havre; Thuringia, Hamburg.

23. oktobra:

Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Berlin, Cherbourg, Bremen.

27. oktobra:

Aquitania, Cherbourg; Geo. Washington, Cherbourg, Bremen; Columbus, Cherbourg, Bremen.

29. oktobra:

Deutschland, Hamburg.

30. oktobra:

Majestic, Cherbourg; De Grasse, Havre; Luetzow, Bremen.

2. novembra:

Relliance, Cherbourg, Bremen.

3. novembra:

Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

6. novembra:

France, Havre; Homeric, Cherbourg; München, Cherbourg, Bremen.

9. novembra:

Derfflinger, Bremen.

10. novembra:

Mauretania, Cherbourg; Republic, Cherbourg, Bremen.

12. novembra:

Cleveland, Hamburg.

13. novembra:

Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg, Bremen.

15. novembra:

Suffren, Havre.

17. novembra:

Aquitania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

19. novembra:

Martha Washington, Trst; Westphalia, Hamburg.

20. novembra:

Majestic, Cherbourg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

24. novembra:

Berengaria, Cherbourg; La Savoie, Havre; George Washington, Cherbourg, Bremen.

26. novembra:

Albert Ballin, Hamburg.

27. novembra:

France, Havre; Homeric, Cherbourg; Berlin, Cherbourg, Bremen.

1. decembra:

Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

French Line

SAMO ŠEST DNI PREKO
Z OGROMNIMI PARNIKI NA OLJE
FRANCE 16. OKTOBRA - 6. NOV.

PARIS 23. oktobra — 13. nov.
HAVRE — PARIŠKO PRISTANIŠČE

Kabine tretjega razreda z umivalniki in toaletno sobo za 2, 4 ali 6 oseb. Francoska kuhinja in plaža.

19 STATE STREET NEW YORK

ALI LOKALNI AGENTJE

Tedaj pogleda Marina. Bled kakor stena je in lice mu je razrito od notranjega strahu.

— Kaj ti je, Marino, — ga vpraša Vladič sočutno.

— Nič posebnega. Glava me boli.

— Ali naj gremo k bregu? — Morda ti odleže.

Marino pogleda na uro: — Ne, le dalje v istem teku. — reče s tresočim glasom.

(Konec prihodnjič.)